

Talka Cilvēkiem!

Intervija ar M ā r t i ņ u R u b e n i

Zanda Mālniece, *Projekts Pēdas*

Esi rīdzinieks?

Jā un nē. Tomēr nevar noliegt, ka esmu šeit dzimis.

Vai Tev ir kāda konkrēta vieta uz pasaules, ko izjūti kā savējo?

Mana vectēva māja, kur es bērnībā uzaugu. To pēc pirmā pasaules kara uzbūvēja mans vecvectēvs. Kamēr biju mazs puika, tās dārzs bija mana pasaule. (*Smejas*) Liktenim ir labpaticies man plašāk parādīt pasauli, bet katru reizi ar siltumu sirdī atgriežos.

Vai nav bijusi doma palikt kaut kur citur?

Šī sajūta, ka ir tāda vieta uz pasaules, kas ir tieši tavējā, kura noteikti tevi gaida, ir tas, kas mūs tur uz zemes. Bet varbūt tas ir mānīgs skatījums. Var gadīties, ka tu jau tajā vietā esi bijis, bet meklē vēl kaut ko. Beigās atgriezies mājās neatradis neko un saproti, ka tā ir tava vieta. Vieta, kur veidojies tavs pirmais priekšstats par to, kas vispār ir pasaule. Iespējams, pārējie iespaidi vēlāk veidojas tikai kaut kādā salīdzināšanas ceļā - tu visu salīdzini ar savām pašām pirmajām mājām, ar vietu no kuras ieraudzīji pasauli.

Vai tas, ka pārstāvi mazu valsti, Tavā sportista karjerai ir palīdzējis vai kaut kādā ziņā bijis šķērslis?

Nav mazu un lielu valstu, ir sirdī mazi un lieli cilvēki. Protams, ka valstis un tradīcijas ir tās, kas dažādos veidos ietekmē cilvēka pasaules uztveri. Tomēr lielā mērā to, kāds cilvēks ir, viņš veido pats caur savu apziņu, savu sirdi.

Ko sports Tev ir devis, ko Tu nebūtu varējis gūt kādā citā jomā?

Manā izpratnē katram ir sava konkrēta vieta un sūtība uz šīs pasaules un ja jau mēs atrodamies šajā situācijā, tad neba nu tāpat vien. Lai kā varbūt gribētos ticēt, ka ir šīs grandiozās nejaušības, esmu sapratis, ka nejaušību nav. Tā ir lietu kārtība, kas ir veido mūsu dzīvi un viss atkarīgs no tā cik labi mēs to izprotam.

Vai Tu neesi sapņotājs?

Droši vien esmu.

Sportā galvenais mērķis ir būt pirmajam - tāds *baigais* individuālisms. Cik svarīgi cilvēkam ir sajūties „vienam no”?

Cilvēkiem droši vien ir izveidojies tāds priekšstats par sportu. Tā ir materiālisma ideoloģija, kas cilvēkam jau no bērna kājas māca, ka ir jācīnās, lai būtu pirmais. Bet cilvēks ir arī garīga būtne un tam visam ir arī gaišā puse, tas ir mūsu sirds (dvēseles) un līdz ar to, ķermeņa pilnveidošanas process, un sacensības jau ir tikai, kā atskaites

punkti par paveikto. Protams, arī saskarsmē ar cilvēkiem tas man ir ļoti daudz mācījis. Emu gan piedzīvojis lielas vilšanās, gan arī prieka brīžus. Tomēr tie man ir tikai atskaites punkti par to, kas ir kas.

Kas ir Tavas dzīves pamatvērtības?

Īstenība, kā patiesība, labestība, kā līdzietība un izpratne, pacietība, kā miers sirdī, lai spētu to visu iepriekšminēto īstenot.

Kā veidojusies Tava vides apziņa?

Saikni ar dabu man nekad neviens nav liedzis. Es vistiešākā nozīmē uzaugu sava vecātēva mājas dārzā. Mācoties pirmajās klasēs ar draugu braucām ar riteņiem makšķerēt no Rīgas dažādos virzienos. Tas bija vesels ceļojums. Paldies maniem vecākiem, ka viņi man neliedza tādas lietas.

To pieredzi un saprašanu ieguvī vairāk caur sevi?

Bērnībā, protams, ar mammu braucām arī sēņot. Bez tā jau neviens nav ticis cauri. (*Smejas*) Tomēr lielā mērā dabas izzināšana man vairāk ir bijusi pašam caur sevi. Man vienmēr patikusi saruna ar dabu vienatnē.

Esi piekritis piedalīties *Pēdu* organizētajā talkā - gan vākt atkritumus, gan kā dīdžejs...

Nu jā, nav jau pirmā reize...(*Smejas*) Ja redzu, ka cilvēki kaut ko dara pareizi un ja es to varu palīdzēt izdarīt labāk, tad kāpēc lai es to nedarītu?!

Vai piedalīšanās talkās Tev ir arī kā mēģinājums mainīt pasauli un līdzcilvēkus vai gūt kaut ko priekš sevis – tīrai sirdsapziņai?

Protams, tas ir būtiski. Ja mazs puika vai vienkārši cilvēks, kas ir atnācis uz talku, redz, ka sabiedrībā pazīstams cilvēks var noliekties un pacelt plastmasas pudeli vai zemē nomestus grūžus, ja cilvēkam pastāsta, ka vienā dienā šie mēsli var nonākt viņam uz šķīvjā, tad viņš varbūt aizdomāsies dziļāk. Tomēr katram ir sava pieeja un sava izpratne, tāpēc nevar teikt, ka būs viena recepte, pēc kuras visi visu darīs pareizi. Manuprāt, pasaule šobrīd ir uz viena no lielo pārmaiņu sliekšņiem, kad garīgās un morālās vērtības ir palikušas materiālo labumu ēnā. Ir cilvēki, kas gatavi, piesārņot dabu, vai pat iet pāri līķiem, lai no tā iegūtu, kaut kādu, laicīgu labumu. Tomēr nekas nenotiek tāpat vien. Gan labajam, gan sliktajam ir rezonanse. Galvenais, lai beigās tu pats sev, netaisnojoties kādam citam par izdarīto vai neizdarīto, vari pateikt, kas īsti esi.

Kurš vairāk - vide veido cilvēku vai cilvēks vidi ap sevi?

Mēs esam viens vesels. Tas ir mehānisms, kurš griežas (*ilustrē ar rokām*) un tas, kurš ir kurā pusē vairs nav svarīgi. Mēs taču esam daļa no šīs pasaules! Mēs lielā mērā to esam izveidojuši tādu, kāda tā ir. Tajā pašā laikā mēs to esam izveidojuši tikai pēc tiem spēles noteikumiem, kādus mums šī pasaule ir piedāvājusi.

Vai šajā brīdī cilvēks pats nav sācis pārāk definēt šos spēles noteikumus?

Protams, ka ir. Tāpēc arī daba parāda, ka tā nevar darīt. Vai visas šīs dabas katastrofas un slimības, kas nāk pār pasauli, to neparāda?

Cik *kaitīgs* vai *nekaitīgs* kā planētas iedzīvotājs esi pats? Vai seko līdzī tam, kāds ir Tavs dzīvesveids?

Ar katru dienu vairāk. Tomēr mana ikdienu nosaka, piemēram, to, ka pārsvarā sanāk braukt ar auto, nevis ar velosipēdu.

Vai esi no tiem cilvēkiem, kam vienmēr pietrūkst laika?

Man laika ir tieši tik, cik vajag. Laiks ir lieta, ko mēs nevaram ietekmēt. Tas savā veidā iespaido mūs, bet tas notiek tikai tad, kad mēs mēģinām iespaidot laiku.

Vai atkritumi pilsētas vidē šodien nav kā cilvēka „brīvības simbols”? Tiem, kas tos ved uz mežiem, ir lielāki kompleksi...

... ka pilsētā taču ir sētnieki! (*Smejas*)

Jā, cilvēkiem ir apziņa, ka „maksājam nodokļus, lai kāds aiz mums tos atkritumus savāktu”.

Domāju, ka tas ir ļoti šaurs skatījums. Beigu beigās mēs paši esam tie, kas veidojam šo pasauli tādu kādā vēlamies dzīvot. Cilvēka daba jau pamatā ir tīra, tad kāpēc piegružot sevi?! Visam jābūt līdzsvarā, tāpēc daba mūs cienīs ja mēs cienīsim to.

Vai mūsdienās, kad cilvēkiem informācijas iegūšanas iespējas ir neizmērojamas, nemazinās interese izzināt pasauli un sevi?

To nevar pateikt viennozīmīgi, tomēr tāda tendence ir. Cilvēks sāk arvien mazāk izmantot pats savu galvu. Tas droši vien ir tas, ko sauc par zinātnes progresu un cilvēka kā garīgas būtnes regresu.

Talka lielā mērā ir arī simbolisks pasākums. Ja Tev būtu iespēja sarīkot talku kādas ļoti konkrētas idejas vārdā, par ko tā būtu?

To varētu nosaukt par „Talku cilvēkiem”. Tiem, kas sirdī ir cilvēki, nevis tikai robotiņi, kas skraida un pelna naudu. Tās „netīrās lietas” nevar izskaust vienā paaudzē, bet tas neliedz mums censties to darīt. Piemēram, Japāna redzēju cik liela loma ir pievērsta bērnu audzināšanai un izpratnes veidošanai par to, kas ir cilvēks saistībā ar dabu. Pastaigājoties neredzēju nevienu zemē nomestu gruzi, lai gan uz pāris kvartāliem nebija nevienas miskastes. Šie cilvēki ir saglabājuši savas tradicionālās vērtības un tas visuzskatāmāk izpaužas vidē, kurā viņi dzīvo.

Vai to kaut kādā mērā ir noteicis tas, ka pie viņiem varbūt ir ciešāk attīstīta kopības sajūta?

Es nedomāju, ka runa iet par kopības sajūtu. Piemēram, hieroglifi - ja tur cilvēks ir uzrakstījis, ka tas ir koks, tas viņam nenozīmē tikai koks, kā matērija. Tā ir lieta, par ko viņš var stāstīt pāris minūtes. Mums galds ir galds un siena ir siena, jo lietu nozīme bērniem netiek mācīta. Ja bērnam pastāstītu, ka koks ir svēta lieta, kas mums ražo skābekli un tāpēc mēs varam elpot, tad bērns padomātu pirms nolauztu pat sīkāko zariņu. Protams, mēs nevaram pārnest cilvēkiem, kuru audzināšanas modelī šīm lietām acīmredzot nav pievērsta pietiekoši liela vērība, bet ar savu piemēru aicināt paskatīties šajā virzienā.

Kuram šodien vajadzētu uzņemties galveno lomu situācijas risināšanai, ņemot vērā šo „zudušo paaudzi”?

Grūti pateikt vai vides izglītības kā obligāta mācību priekšmeta ieviešana skolās viennozīmīgi atrisinātu visas problēmas. Bērns sākumā visvairāk klausās savos vecākos - tā ir pirmā autoritāte. Tomēr turpmākajā dzīvē ir nepieciešama arī kāda vispārīglītojoša izpausmes forma. Un viena maza daļiņa no kopējās *bildes*, ir *Projekts Pēdas*. Tā varbūt ir pirmā saruna ar dabu.